

Cauza C-393/20

Cerere de decizie preliminară

Data depunerii:

18 august 2020

Instanța de trimitere:

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie (Polonia)

Data deciziei de trimitere:

7 august 2020

Reclamante:

T.B. și D. sp. z o.o.

Pârâtă:

G. I. A/S

Versiune anonimată

[*omissis*]

ORDONANȚĂ

7 august 2020

Sąd Rejonowy dla Krakowa-Śródmieścia w Krakowie [Tribunalul Districtual pentru Cracovia-Śródmieście din Cracovia] Secția V Comercială [*omissis*] [compunerea instanței]

după deliberarea [*omissis*] [mențiune de ordin procedural] din 7 august 2020 din Cracovia

în cauzele conexe

asupra acțiunilor introduse de T. B. și D., societăți cu răspundere limitată din J.

împotriva G. I. A/S din K. (Regatul Danemarcei)

pentru plată

dispune:

I. în temeiul articolului 267 [TFUE] se adresează Curții de Justiție a Uniunii Europene următoarele întrebări preliminare:

- 1) articolul 13 alineatul (2) din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială, coroborat cu articolul 11 alineatul (1) litera (b) din acest regulament trebuie interpretat în sensul că acesta poate fi invocat de către o persoană care în schimbul serviciilor – furnizate în beneficiul unei persoane direct vătămate într-un accident auto ca urmare a producerii unui prejudiciu – a dobândit dreptul de a solicita despăgubiri, însă nu desfășoară activitate profesională care constă în recuperarea de despăgubiri de la asiguratorii și care îl acționează în justiție în fața instanței de la sediul său pe asiguratorul de răspundere civilă al autorului accidentului respectiv, care are sediul într-un alt stat membru?
- 2) articolul 7 punctul 2 sau articolul 12 din Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială trebuie interpretat în sensul că acesta poate fi invocat de către o persoană care a dobândit, în baza unui contract de cesiune, o creanță de la persoana vătămată într-un accident auto pentru a-l acționa în justiție, în fața instanței din statul membru în care s-a produs accidentul, în temeiul răspunderii civile, pe asiguratorul autorului acestui accident, care are sediul într-un alt stat membru decât cel în care s-a produs accidentul?

[omissis] [mențiune de ordin procedural]

[OR 2]

Motivarea

ordonanței din 7 august 2020

I. Obiectul litigiului principal și situația de fapt relevantă:

1. Obiectul procedurii în cauzele conexe este constituie pretențiile a doi comercianți: T. B. și D., societăți cu răspundere limitată din J., împotriva pârâtei G. I. A/S din K. (Danemarca). În ambele cauze conexe, reclamantele solicită despăgubiri pentru prejudiciile produse ca urmare a unor accidente rutiere cauzate de autori asigurați de pârâtă.
2. Cauza [omissis] [nr. 1]

2.1. T. B., prin acțiunea introdusă la 19 octombrie 2018, a solicitat obligarea pârâtei la plata sumei de 501 zloți. În motivarea acțiunii, reclamanta a arătat că, la 12 decembrie 2017, s-a produs un accident rutier în urma căruia a fost avariat vehiculul proprietate a persoanei vătămate K. W. Din documentele anexate la cererea de chemare în judecată rezultă că accidentul s-a produs în K. (Polonia), vehiculele implicate în coliziune sunt înmatriculate în Polonia, iar șoferii vehiculelor sunt cetățeni polonezi. Autorul prejudiciului – P. P. – deținea o poliță de răspundere civilă la societatea de asigurări pârâtă. Pârâta a plătit cu titlu de despăgubire suma de 1.301,17 zloți. În opinia reclamantei, despăgubirea a fost subevaluată. Reclamanta, a cărei activitate profesională constă în evaluarea riscului și a daunelor, a dobândit dreptul de a solicita restul despăgubirii de la persoana vătămată în baza unui contract de cesiune de creanță.

2.2. În memoriul în apărare, reprezentantul pârâtei a solicitat respingerea acțiunii din motive de necompetență a instanțelor naționale. Pârâta a invocat argumentația cuprinsă în Hotărârea CJUE din 31 ianuarie 2018, C-106/17. Având în vedere că reclamanta este un profesionist în domeniul dobândirii de drepturi de a solicita despăgubiri, nu poate beneficia de protecția specială reprezentată de *forum actoris* și trebuie să îl acționeze în justiție pe asigurător în fața instanței de la sediul acestuia. Pârâta a prezentat o serie de hotărâri ale instanțelor ordinare poloneze în situații de fapt analoge [*omissis*] [trimitere la jurisprudența națională].

2.3. Prin înscrisul din 24 iulie 2019, reclamanta a arătat că pârâta operează în Polonia prin C. P. sp. z o.o., astfel fiind justificată competența instanțelor naționale. În plus, din articolul 12 din Regulamentul nr. 1215/2012 rezultă că asigurătorul poate fi acționat în justiție în fața instanțelor de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă.

3. Cauza [*omissis*] [nr. 2]

3.1. D. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością [societate cu răspundere limitată] din J., prin acțiunea introdusă la 8 mai 2019, a solicitat obligarea pârâtei la plata sumei de 1.626,95 zloți. În motivare, reclamanta a arătat că, la 7 iulie 2017, a avut loc un accident, în [OR 3] urma căruia a fost avariat vehiculul proprietate a persoanelor vătămate M. și E. C. Autorul accidentului deține o asigurare de răspundere civilă la societatea pârâtă. Din documentele anexate la cererea de chemare în judecată rezultă că accidentul s-a produs în Ś. (Polonia), vehiculele implicate în coliziune sunt înmatriculate în Polonia, iar șoferii vehiculelor sunt cetățeni polonezi. Pe durata reparării vehiculului, persoanele vătămate au închiriat un vehicul de înlocuire de la reclamantă. Pârâta a pus sub semnul întrebării valoarea costurilor de închiriere a vehiculului de înlocuire, care au fost de 2.558,40 zloți și a achitat pentru aceasta doar suma de 931,45 zloți. La 4 martie 2019, persoanele vătămate au încheiat cu reclamanta un contract de cesiune a creanței apărute în legătură cu costurile de închiriere a vehiculului de înlocuire.

3.2. În memoriul în apărare, reprezentantul pârâtei a solicitat respingerea acțiunii din motive de necompetență a instanțelor naționale. Pârâta a invocat argumentația

cuprinsă în Hotărârea CJUE din 31 ianuarie 2018, C-106/17. Având în vedere că reclamanta este un profesionist în domeniul dobândirii de drepturi de a solicita despăgubiri, nu beneficiază de posibilitatea de a formula acțiuni în fața unei instanțe dintr-un alt stat membru decât cel în care se află sediul asigurătorului. În susținerea acestei afirmații, pârâta a prezentat o serie de hotărâri ale instanțelor ordinare poloneze în situații de fapt analoge.

3.3. În înscrisurile din 3 decembrie 2019 și 4 martie 2020, reclamanta a arătat că nu poate fi considerată o entitate echivalentă în raport cu pârâta. Astfel, reclamanta este doar o unitate de reparații care oferă posibilitatea de reparare gratuită a vehiculului. Reclamanta nu se ocupă cu colectarea de drepturi de a solicita despăgubiri pentru a le invoca în fața instanțelor. Pârâta [,] de vreme ce își prestează serviciile în Polonia [,] ar trebui să ia în considerare necesitatea de a asigura persoanelor vătămate și entităților care acționează la instrucțiunile acestora posibilitatea de a formula acțiuni în despăgubiri în fața instanțelor naționale. Reclamanta a mai arătat că temeiul competenței îl reprezintă dispozițiile articolului 12 din Regulamentul nr. 1215/2012.

3.4. În ședința din 31 iulie 2020 agentul reclamantei a subliniat faptul că, în cazul respingerii acțiunii, persoanele vătămate se vor găsi într-o situație dificilă. Aceasta întrucât unitățile de reparații nu vor mai presta servicii gratuit având în vedere dificultățile legate de recuperarea despăgubirilor din străinătate. Pentru plata despăgubirii de către un asigurător din străinătate se așteaptă câteva luni, iar adesea în prezent persoanele vătămate nu dispun de mijloace financiare proprii pentru repararea vehiculului sau pentru închirierea unui vehicul de înlocuire.

II. Cadrul juridic

Dreptul Uniunii Europene

4. Regulamentul (UE) nr. 1215/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 12 decembrie 2012 privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială (JO 2012, L 351, p. 1; denumit în continuare: *regulamentul*).

4.1. Articolul 4 alineatul (1):

[OR 4] Sub rezerva dispozițiilor prezentului regulament, persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat membru sunt acționate în justiție, indiferent de naționalitatea lor, în fața instanțelor respectivului stat membru.

4.2. Articolul 5 alineatul (1):

Persoanele domiciliat pe teritoriul unui stat membru pot fi acționate în justiție în fața instanțelor unui alt stat membru numai în temeiul normelor enunțate în secțiunile 2-7 din prezentul capitol.

4.3. Articolul 7 punctul 2:

O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționată în justiție într-un alt stat membru (...) în materie delictuală și cvasidelictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs sau riscă să se producă fapta prejudiciabilă.

4.4. Articolul 8 punctul 2:

O persoană care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru mai poate fi acționată în justiție ca parte terță într-o cerere de chemare în garanție sau de intervenție sau în orice cerere care implică părți terțe, în fața instanței sesizate cu cererea principală, dacă aceasta nu a fost introdusă decât în scopul de a nu mai fi de competența instanței în cauză.

4.5. Articolul 11 alineatul (1) litera b:

Un asigurător care are domiciliul pe teritoriul unui stat membru poate fi acționat în justiție (...) în alt stat membru, în cazul acțiunilor introduse de către deținătorul poliței de asigurare, de către asigurat sau de către un beneficiar, în fața instanțelor de la locul unde este domiciliat reclamantul;

4.6. Articolul 11 alineatul (2):

Atunci când un asigurător nu are domiciliul pe teritoriul unui stat membru, însă deține o sucursală, agenție sau altă unitate pe teritoriul unuia dintre statele membre, în cazul litigiilor rezultând din activitatea sucursalei, agenției sau unității, acesta este considerat ca având domiciliul pe teritoriul statului membru respectiv.

4.7. Articolul 12:

În cazul asigurării de răspundere civilă sau al asigurării de bunuri imobiliare, asigurătorul mai poate fi acționat în justiție și în fața instanțelor de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă. Același lucru este aplicabil și în cazul în care bunurile mobile și imobile sunt acoperite de aceeași poliță de asigurare, ambele categorii fiind afectate în mod negativ de același eveniment neprevăzut.

4.8 Articolul 13:

Alineatul 1. În cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul poate, de asemenea, dacă legea instanței permite acest lucru, să fie introdus în cauză în fața instanței la care partea vătămată a introdus acțiunea împotriva asiguratului.

Alineatul 2. Articolele 10, 11 și 12 se aplică în cazul acțiunii directe introduse de partea vătămată împotriva asigurătorului, în situația în care sunt permise asemenea acțiuni directe.

[OR 5]

Dreptul polonez

5. Codul civil din 23 aprilie 1964 (Dz.U. din 1964, nr. 16, poz. 93)

5.1. Articolul 509:

Paragraf 1. Un creditor poate, fără acordul debitorului, să transmită creanța către un terț (cesiune de creanță), cu excepția cazului în care legea, o restricție contractuală sau natura obligației nu permite aceasta.

Paragraf 2. Odată cu creanța se transmit toate drepturile aferente acesteia, în special dreptul la dobânzi de întârziere.

5.2. Articolul 822 paragraf 4 k.c. [Cod civil]:

Persoana care are dreptul la despăgubiri ca urmare a unui eveniment acoperit de asigurarea de răspundere civilă poate intenta o acțiune direct împotriva asigurătorului.

III. Motivele care justifică adresarea întrebărilor preliminare

Observații generale

6. Elementul comun al cauzelor conexe în vederea soluționării este faptul că acestea se referă la coliziuni rutiere care s-au produs pe teritoriul Poloniei și în care au fost implicați exclusiv cetățeni polonezi și vehicule înmatriculate în Polonia. Reclamantele sunt entități care au dobândit dreptul de a solicita despăgubiri în baza unui contract de cesiune de creanță.
7. În Polonia, practica curentă este că persoanele vătămate în urma unor accidente de circulație în care daunele sunt lichidate din asigurarea de răspundere civilă a autorului accidentului beneficiază de servicii din partea unităților de reparații și a entităților care închiriază vehicule de înlocuire în mod gratuit, iar entitățile care prestează aceste servicii solicită despăgubirile direct asigurătorului autorului prejudiciului.
8. Elementul care provoacă îndoieli în contextul competenței instanței naționale este faptul că asigurătorul de răspundere civilă a autorilor prejudiciilor a fost societatea G. I. A/S cu sediul în Danemarca. Acest asigurător nu are o filială, agenție sau o altă sucursală în Polonia, astfel încât competența instanțelor naționale nu se poate întemeia pe articolul 11 alineatul (2) din *regulament*. Asigurătorul pârât s-a adresat cu oferta de încheiere de contracte de asigurare cetățenilor polonezi prin intermediul P. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością din Ż.

În ceea ce privește prima întrebare

9. Din jurisprudența Curții rezultă că trimiterea care figurează la articolul 13 alineatul (2) din *regulament* are ca obiect adăugarea în lista reclamanților,

cuprinsă la articolul 11 alineatul (1) litera (b) din același *regulament*, a persoanelor care au suferit un prejudiciu, fără ca cercul acestor persoane să fie restrâns la cele care au suferit prejudiciul în mod direct (Hotărârea din 31 ianuarie 2018, Hofsoe, C-106/17, [JO C 2018, C 112, p. 5], punctul 37 și jurisprudența citată).

10. Curtea a mai arătat că derogările de la principiul competenței instanțelor de la domiciliul sau sediul pârâtului trebuie să aibă doar **[OR 6]** caracter excepțional și sunt de strictă interpretare. Din cele de mai sus rezultă că nu se justifică nicio protecție specială în ceea ce privește raporturile dintre profesioniști ai sectorului de asigurări, neputându-se prezuma că vreunul dintre aceștia se află într-o poziție defavorabilă în raport cu celălalt (Hotărârea din 31 ianuarie 2018, Hofsoe, C-106/17, [EU:C:2018:50], punctele 40 și 42 și jurisprudența citată).
11. În jurisprudența Curții nu există o definiție precisă a „persoanei vătămate” în sensul articolului 13 alineatul (2) din *regulament*. Se arată însă că funcția de protecție pe care o îndeplinește articolul 13 alineatul (2) din *regulament*, interpretat în lumina articolului 11 alineatul (1) litera (b) din *regulament*, implică faptul că aplicarea normelor speciale de competență prevăzute de aceste dispoziții nu trebuie să fie extinsă la persoane în cazul cărora nu se justifică această protecție (a se vedea în acest sens hotărârile: din 13 iulie 2000, GroupJosi, C-412/98, EU:C:2000:399, punctele 65, 66; din 26 mai 2005, GIE Reunioneuropeenne și alții, C-77/04, EU:C:2005:327, punctul 20; din 17 septembrie 2009, VorarlbergerGebietskrankenkasse, C-347/08, EU:C:2009:561, punctul 41).
12. Reclamanta – D. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością din J. – invocând Hotărârea în cauza C-106/17 arată că nu desfășoară activitate profesională constând în recuperarea de despăgubiri de la asigurători în calitate de cesionar, în baza unui contract, al dreptului la despăgubiri. Obiectul principal de activitate al reclamantei constă în prestarea de servicii în domeniul lichidării daunelor auto și în închirierea de vehicule de înlocuire. Însă, suplimentar, în cadrul lichidării gratuite a daunelor, reclamanta solicită plata despăgubirilor datorate de către asigurători.
13. Potrivit considerentului (15) din *regulament*, normele de competență ar trebui să prezinte un mare grad de previzibilitate și să se întemeieze pe principiul conform căruia competența este determinată, în general, de domiciliul pârâtului.
14. Așadar, îndoielile instanței se referă la criteriile care trebuie aplicate în evaluarea dacă o anumită entitate este „parte defavorizată” și dacă, totodată, poate fi considerată parte vătămată în sensul articolului 13 alineatul (2) din *regulament* și poate invoca temeiul competenței care decurge din articolul 11 alineatul (1) litera (b) din *regulament*. În special, dacă trebuie evaluat doar faptul dacă activitatea desfășurată de entitatea respectivă legată de sectorul profesionist de asigurări este cea principală, nu una incidentală sau sunt importanți și alți factori precum resursele deținute și scala altei activități economice desfășurate.

15. În opinia instanței de trimitere, având în vedere pozițiile divergente din jurisprudența instanțelor ordinare și importanța problemei în ceea ce privește competența, este întemeiată stabilirea cu precizie a entităților care pot fi considerate părți vătămate în sensul articolului 13 alineatul (2) din *regulament*. Un asemenea criteriu ar putea fi, de exemplu, temeiul dobândirii dreptului la despăgubiri. Aceasta ar conduce la considerația că entitățile care hotărăsc cesionarea dreptului respectiv la despăgubiri printr-un acord reciproc nu pot invoca temeiul competenței menționat la articolul 13 alineatul (2) coroborat cu articolul 11 alineatul (1) litera (b) din *regulament*.

[OR 7] În ceea ce privește cea de-a doua întrebare

16. Dacă prima întrebare preliminară se referă exclusiv la reclamanta din una din cauzele conexe – D. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością din J. – cea de-a doua întrebare are un caracter general și se referă la ambele cauze conexe.
17. Instanța are îndoieli legate de faptul dacă persoana care a dobândit, în baza unui contract de cesiune, dreptul de a solicita despăgubiri de la asiguratorul de răspundere civilă a autorului prejudiciului poate invoca dispozițiile, citate mai sus, ale articolului 7 punctul 2 și ale articolului 12 din *regulament*, în scopul de a solicita despăgubirile în fața instanțelor de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă.
18. Articolul 7 punctul 2 din *regulament* prevede posibilitatea ca o persoană care are sediul într-un stat membru poate fi acționată în justiție în materie delictuală, în fața instanțelor de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă. Astfel, se poate considera că această dispoziție se referă și la cauzele în care este implicat succesorul în drepturi al persoanei direct vătămate împotriva entității responsabile pentru delict (de exemplu asiguratorul) [*omissis*] [trimitere la jurisprudența națională].
19. Îndoiala referitoare la posibilitatea aplicării criteriului indicat rezultă însă din faptul că responsabilitatea asiguratorului se întemeiază pe contractul de asigurare încheiat cu autorul prejudiciului. În plus, aspectul competenței în cauzele referitoare la asigurări a fost reglementat prin articolele 10-16 din *regulament*.
20. Reclamantele din cauzele conexe arată că temeiul competenței instanțelor de la locul unde s-a produs fapta în cauzele de față îl constituie articolul 12 din *regulament*, potrivit căruia, în cazul asigurării de răspundere civilă, asiguratorul poate fi acționat în justiție și în fața instanțelor de la locul unde s-a produs fapta prejudiciabilă. Acest punct de vedere a fost reflectat în stări de fapt analoge, în jurisprudența instanțelor ordinare poloneze [*omissis*] [trimitere la jurisprudența națională]. Pe de altă parte însă, se arată că dispozițiile articolului 12 din *regulament* trebuie citit împreună cu articolul 13 alineatul (2) din *regulament*. Astfel, doar persoana care este parte vătămată în sensul articolului 13 alineatul (2) din *regulament* ar putea să invoce temeiul competenței care decurge din articolul 12 [*omissis*] [trimitere la jurisprudența națională].

21. Adoptarea uneia dintre soluțiile de mai sus va avea un impact important asupra tuturor actorilor din sector. În cazul în care se consideră că entitatea care dobândește dreptul la despăgubiri și care este un profesionist al sectorului de asigurări nu poate invoca temeiul competenței care decurge din articolul 7 punctul 2 și din articolul 12 din *regulament*, atunci acțiunea va trebui introdusă în fața unei instanțe din statul membru în care se află sediul asigurătorului de răspundere [OR 8] civilă al autorului prejudiciului, chiar dacă locul producerii faptei și domiciliul autorului prejudiciului și cel al persoanei vătămate se află într-un alt stat membru.
22. Însă, în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) din *regulament*, în cazul asigurării de răspundere civilă, asigurătorul poate, de asemenea, dacă legea instanței permite acest lucru, să fie introdus în cauză în fața instanței la care partea vătămată a introdus acțiunea împotriva asiguratului. O reglementare asemănătoare cuprinde articolul 8 punctul 2 din *regulament*, care permite ca o persoană cu domiciliul pe teritoriul unui stat membru să poată fi acționată în justiție - ca parte terță - într-o cerere de chemare în garanție - în fața instanței sesizate cu cererea principală. Potrivit articolului 822 paragraf 4, citat mai sus, din codul civil, în temeiul dreptului polonez, persoana care are dreptul la despăgubiri ca urmare a unui eveniment acoperit de asigurarea de răspundere civilă poate intenta o acțiune direct împotriva asigurătorului.
23. Totodată, dobânditorul dreptului de a solicita despăgubiri, pentru a avea posibilitatea de a-l acționa în justiție pe asigurătorul de răspundere civilă a autorului faptei prejudiciabile în fața instanței de la locul producerii faptei prejudiciabile, va fi forțat să îl acționeze în justiție pe asiguratul însuși, deoarece atunci va putea să invoce temeiul competenței care decurge din articolul 13 alineatul (1) din *regulament* (eventual din articolul 8 punctul 2 din *regulament*).
24. O interpretare precum cea de mai sus va avea consecințe nefaste pentru autorul prejudiciului, care va fi expus la o serie de costuri, chiar dacă, în principiu, participarea acestuia de partea pârâtei în acest tip de cauze nu este necesară. De asemenea, această soluție este incompatibilă cu legislația poloneză, care permite acționarea în justiție de către persoana vătămată – și de către dobânditorul dreptului de a solicita despăgubiri – a asigurătorului autorului prejudiciului fără a fi necesară acționarea în justiție a autorului însuși.
25. În opinia instanței de trimitere, ar fi întemeiată, așadar, o interpretare a dispozițiilor articolelor 12 și 13 alineatele (1) și (2) din *regulament* care oferă posibilitatea de a-l acționa în justiție pe asigurătorul de răspundere civilă al autorului prejudiciului în fața instanței de la locul producerii faptei prejudiciabile, fără necesitatea acționării în justiție a asiguratului.
26. Rezumând, răspunsurile la ambele întrebări preliminare adresate de instanță sunt necesare pentru soluționarea cauzelor cu care este sesizată instanța de trimitere. În favoarea adresării întrebărilor preliminare de mai sus pledează și faptul că, din hotărârile instanțelor ordinare poloneze disponibile în domeniul public, cât și

cunoscute din oficiu de către instanța de trimitere, rezultă că dispozițiile regulamentului menționate mai sus sunt interpretate în moduri diferite, ceea ce conduce la pronunțarea – în stări de fapt analoge – unor soluții diferite în ceea ce privește existența unei competențe a instanțelor naționale.

27. [*omissis*] [[mențiune de ordin procedural]

DOCUMENT DE LUCRU